

krijgen pensioen als hun geschiktheid om hun beroep uit te oefenen met ten minste 10 pCt. is verminderd of geheel is opgeheven. Een commissie van drie officieren of beambten van het legerbeheer beslist, of een stoornis der gezondheid moet worden beschouwd als door oorlog en in den dienst ontstaan. Behoorde de arts tot het veldleger en was hij buiten de grens des Rijks in den strijd gebleven of was zijn dood, door ziekte of verwonding, aan den oorlog te wijten, dan hebben zijn weduwe of weezen rechtens aanspraak op pensioen. Zulk een aanspraak bestaat niet, als de gestorvene binnen het Rijk werkzaam was. In dit geval moet het militair gezag uitmaken, of en hoe groot een pensioen zal worden uitgekeerd (*Zeitschr. f. ärztl. Fortb.*).

EEN AANGENAAM CLIËNT. — Een ambtenaar van het Lagerhuis met 500 P. St. inkomen, op bezoek bij een Lord, werd daar ongesteld en liet telefoneeren om een chirurg te Manchester, op 36 K. M. afstand gelegen. De chirurg nam het noodige mede voor een operatie, maar mocht onverrichter zake terugkeeren. Zijn rekening bedroeg 15 guineas, voor Engeland een bescheiden bedrag. De cliënt weigerde te betalen en liet voor den rechter onvermogen pleiten, bewerende, dat hij zelfs niet bij machte was, zelf ter terechtzitting naar Manchester te komen. De rechter merkte op, dat hij wel bij den Lord op bezoek had kunnen gaan, en veroordeelde hem tot betaling en de kosten (*Lancet*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

APOTHEKERSTUINEN.

De bedoeling, die ik heb met mijn voorstel om den aanleg van geneeskundige kweek- en proeftuinen in ons land te bevorderen, strekt verder dan het werk, dat nu door het departement van landbouw in Engeland blijkt ter hand te worden genomen. Dat werk is slechts deel van het algemeen streven ginds om bepaalde buitenlandsche waar ontbeerlijk te maken. Het kweken van geneeskrachtige planten, zooals ik die acht jaar geleden reeds met apothekers besprak, moet in ons land hooger reiken.

De geneeskrachtige plant is onder den snellen voortgang der geneeskunde achteruitgezet, de belangstelling voor de werking harer producten bij velen tot zeer gering gedaald. Wat er nog van overbleef, drongen de buitenlandsche scheikundige laboratoria in hun onderlingen wedijver om steeds nieuwe, nieuwere en nieuwste middelen en wijzigingen aan den man, in dit geval aan den dokter te brengen, drongen specialite's in keurige verpakking met weinig bekenden inhoud naar zeer bescheiden hoekje terug. De groote beteekenis der scheikunde voor onze ziekenbehandeling en de waarde van menig middel, waarmede de artsenijschat werd verrijkt, grif erkennend, kan men toch betreuren, dat de toepassing van de plantendeelen zelf zoozeer in onbruik geraakte. De opruiming, die de geneeskunde gedurende de laatste vijftig jaren in de apotheek heeft gehouden, geschiedde niet steeds met inzicht. Naast hetgeen betere hulpmiddelen overbodig hadden gemaakt, zette men tevens aan den kant wat juist met nieuw verkregen kennis een nadere beschouwing en bestudeering ten volle zou hebben verdiend. Mode, zucht naar het nieuwe hielpen een handje meê. Zoo ging veel in onbruik dat waarde had, welke opnieuw had kunnen zijn erkend en verhoogd, als men het onder de waarneming der voortschrijdende wetenschap had gehouden. Al te gemakkelijk liet de geneeskunst zich van een hulpbron berooven, waaruit de ouden dan al wat heel rijkelijk mochten geput hebben, maar die door de latere geneeskunst — mij dunkt tot haar schade — al te zeer werd verwaarloosd. En dat zelfs nog in een tijd, toen de organotherapie haar intrede deed en tot ontwikkeling kwam. Groeiden de chemische middelen, elkaar verdringend, daartegenover in

aantal, de kruiden werden weinig aandacht meer waard gekeurd. En toch zou het niet hebben verwonderd, indien dezelfde geest, die de waarde der orgaanextracten begreep, ook de beteekenis had gezien, die de samengestelde stoffen van het plantenprotoplasma voor de economie van het dierlijk organisme, voor het herstel van zijn geleden functies, kon hebben. De empirie der ouden had niet voldoende crediet om nog eens tot zoeken en ziften aan te zetten, om nog eens bij den zieke de werking van plantenpoeder, -aftreksel of -extract met verscherpt inzicht na te gaan en zoo mogelijk door het laboratorium te verklaren of althans toe te lichten. Aan anderen, buiten de geneeskunde staande, liet men „het ouderwetsche gedoe met die kruiden” over, zonder te bedenken of zoodoende niet een terrein buiten ontginning geraakte, dat de belangstelling der geneeskundige wetenschap ruim verdiende en of niet hulpmiddelen werden veronachtzaamd, welker beter voorbereide toepassing bij de bestrijding van ziekten nog betrouwbaarder hulp kon blijken dan vroeger.

Dit zijn enkele punten in den gedachtengang, die tot mijn voorstel leidde, dat ik vaak met anderen besprak, maar waarvoor de belangstelling nog niet voldoende gegroeid scheen om haar tot een bepaald plan van uitvoering te kunnen brengen. Nu de oorlog echter zooveel geneesmiddelen uit de laboratoria van over de grenzen buiten ons bereik dreigde te zullen houden, leek mij de tijd gunstig voor een ondernemen, zooals ik onlangs in een artikel aangaf, dat in het *Pharmaceutisch Weekblad* in zijn geheel werd overgenomen en dat ook aan de lezers van dit *Tijdschrift* door het referaat van collega PINKHOF in algemeene trekken bekend werd.

Uit geneeskundige, pharmaceutische en landbouwkundige kringen kwamen duidelijke blijken van instemming en toezegging van steun en zoo zal weldra een vereeniging tot stand komen voor geneeskundige kweek- en proeftuinen, die onder andere ten doel zal hebben:

10. Onderzoek naar de geneeskrachtige planten, die in ons land nog voorkomen, en van de plaatsen, waar zij groeien.

20. Bevordering van de studie der geneeskrachtige plant.

30. Aanleg van kweek- en proeftuinen, deze laatste voor bestudeering van haar levensvoorwaarden en van alles wat haar therapeutische waarde betreft.

40. Bevordering van de inzameling van betrouwbaar materiaal uit wat in het wild groeit.

Dit is een veelomvattend plan, dat echter het voordeel heeft dadelijk een overzicht van wenschen te geven, terwijl het toch in gedeelten tot uitvoering kan worden gebracht en allengs kan worden verwezenlijkt.

's-Gravenhage, November 1914.

A. SIKKEL H.Z.N.

ZIEKENFONDSEN.

In het stuk van SCHNITZLER wordt, aan de hand van wat ik in de algemeene vergadering te Leiden heb gezegd, een definitie van het begrip „ziekenfonds” gegeven, die niet volkomen overeenstemt met de toen door mij aangehaalde woorden van prof. MEYERS. Ik zeide: „Als het geld van de leden gaat naar hun vereeniging (o. a. met het doel daarvoor geneeskundige behandeling te krijgen), dan is er een som gelds beschikbaar voor de behandeling van zieken; dan is er een ziekenfonds. Dus elke rechtspersoonlijkheid bezittende instelling, waarmede wij voor geneeskundige behandeling een overeenkomst aangaan, bezit, juridisch beschouwd, een ziekenfonds.” Dit is niet hetzelfde als dat die vereeniging dan zelf een ziekenfonds is. Deze woorden zijn door mij gesproken om te doen uitkomen, dat het er niet veel toe doet om alle mogelijke lichamen, fondsen, kassen, vakvereenigingen, maatschappijen, enz. in onzen leidraad of in onze reglementen te noemen en dat wij kunnen volstaan met te spreken van rechtspersoonlijkheid bezittende instellingen, onverschillig of zij al dan niet zelf